

Forfatter: Langebek, Jacob

Titel: BREV TIL: Holstein, Johan Ludvig FRA: Langebek, Jacob (1753-01-15)

Citation: Langebek, Jacob: "BREV TIL: Holstein, Johan Ludvig FRA: Langebek, Jacob (1753-01-15)", i *Breve fra Jacob Langebek*, GYLDEN DALSK BOGHANDEL., s. 170. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002054457-000-shoot-L0020544570000084.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Jacob Langebek

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Langebek, Jacob, *Breve fra Jacob Langebek,*

15. Januar 1753.

TIL JOHAN LUDVIG HOLSTEIN ¹.

Høibaarne Hr. Geheinieraad og Greve,
Naadige Herre!

Af hoslagte min allerunderdanigste Pro Memoria, hvis Indhold ieg underdanigst indstiller til Deres Høigrevelige Excellences høie og naadige Befordring, seer D. Exc. mit allerunderdanigste Forslag til Beste for det Diplomatisk Verck, som Hans Kongl. Maist. allernaadigst har befaleet mig at arbeide paa. Maatte det behage D. H. Exc. at kaste et naadigt Øie i de medfølgende paqueter, finder D. Exc. derudi en Prøve af mit Arbeid, og vil gjøre sig et nogenledes Begreb om Verkets Indretning og Beskaffenhed.

Hvad det Danske Lexicon angaaer, som ieg for nogle Aar siden har haft under Hænder, da veed ieg, at det blev Hans Kongl. Maist. og Deres Excellence behageligt, om samme engang kunde komme til Fuldkommenhed. Ieg veed ogsaa, at det vilde være Publico til Nytte og Fornøielse, og Nationen til Ære, Ligesom det og i sig selv er et Verk, som ieg med Glæde, og uden i mindste Maade at kiedes derved, gjerne havde seet at bringe frem, dersom ikke det andet var kommet imellem, som ieg i adskillige Henseender holder baade vigtigere og for mig mere magtpaaliggende at arbeide paa.

Havde det behaget Gud at unde Sl. Etats Raad Gram et længere Liv, da havde han selv været i Stand til at fuldføre det Diplomatisk Verck, og ieg havde da vel ikke tænkt paa andet end det Danske Lexicon. Men da han uformodeligen blev kaldet fra os, og Hans Kongl. Maist. allernaadigst betroede mig sit Geheime Archiv, fandt ieg mig, efterat ieg havde anvendt det første par Aars Tid paa at gjøre mig Archivet bekiendt og havde faaet den Samling s. 171 af copierede Diplomata derind, som Sl. Gram havde begyndt, efter mit Æmbeds Pligt og efter mit beste Vidende forbunden til, at legge Haanden paa et Arbeid, som var den Sl. Mand saa meget mere angelegent, som den Høistsalige Konge, der indsaar Vigtigheden deraf, selv nogle gange mundligen og med megen Eftertryk havde allernaadigst anbefalet ham det.

Ieg er kun eet Menneske, og kan ikke paa eengang med nogen succes arbeide paa mere end eet vidtløftigt Verck tillige. JNaar ieg nu holder begge disse Vercker imod hinanden, maae ieg vel tilstaae, at det Danske Lexicon er et svært og vigtigt Arbeid, men dog saadant, at der altid vil findes Folk, naar man kun treffer for dem, der gider arbeidet, som kan gjøre noget derved og bringe det til Endskaab. Men hvad det Diplomatisk Verck belanger, da, ikke at tale om dets store og umistelige Nytte i Historien og lure Publico, tør ieg dristigen forsikre, at der vel ofte falder et halvt Seculum ind, i sær hos os, i hvilket neppe een opstaaer, der har den Lyst, den Øvelse, den Smag, og alle de Egenskaber, som høre til et Arbeid af det Slags.

Min egen Udygtighed og endnu ganske ufuldkomne Indsigt kiender ieg selv alt for vel: Men, af lang Erfarenhed og mange Aars idelige Øvelse under Sl. Rostgaards og Grams Manuduction har ieg dog udi de Slags Videnskaber samlet saa megen Kundskab, at ieg holdt det for en Synd, nu efter saa god en Begyndelse at forlade et Arbeid, som mit Æmbed egentligen paaligger, som Hans Maiestet engang allernaadigst har befaleet mig, og som ieg ikke veed nogen anden være i Stand til at forfærdige, for at tage fat paa et andet, som vel neppe er af den Betydenhed, og som af andre, ifald ieg ikke levede den Dag at see det fuldført, kunde dog fuldføres.

Endnu understaaer ieg mig, i Henseende til Fornødenheden og Vigtigheden af det Diplomatisk Verck, at gjøre denne betydelige Erindring: Hvad vilde det ikke være for et ubodeligt Tab og som aldrig kunde oprettes, om en ulykkelig Ildebrand, som Gud forbyde, tog Archiv, Documenter s. 172 og hele Samlingen bort, uden at den var kommen for Lyset. Vi har haft alt for mange og bedrøvelige Virkninger af deslige Ulykker, som nok maa lære os at være omhyggelige for det lidet, vi har tilbage. Naar man derfor engang haver saadant et Verck trykt, har man derudi et uforgængeligt Archiv. Hvorimod, hvad det Danske Lexicon er angaaende, da, om endog alle dertil sankede Materialier undergik, kunde dog saadant Tab staae til at oprettes, saa længe der ere Studerende til, som paa den ene Side maatte have Lyst til Arbeidet, og paa den anden Side Indsigt i Sprogene, samt gode Subsidia og Haab om Belønning.

Her seer D. H. Exc. mine Aarsager, hvorfor ieg holder det uforgribeligen mere fornødent, at haste med det Diplomatisk Verck, end med det Danske Lexicon, Kommer D. H. Exc. engang af Hændelse i Tale derom med Hans Exc. Hr. Geheime Raad Tott, som har gjort mig den Ære at giennemsee hos mig en stor Deel af min Diplomatisk Samling og selv opmuntret mig i det Forsæt om Reisen, er ieg vis paa, D. H. Exc. vil end mere finde min underdanige Mening grundet.

Naadige Herre, hvad ieg nu har at udbede mig af Deres Høigrevelige Excellence, som altid haver viset sig at være en fuldkommen Mæcenat af mig og mine Studeringer, er dette, at, om der videre skulde enten af Hans Majestet eller andre blive erindret om det Danske Lexicon, D. Exc. da naadigst, vilde see derhen, at ikke nogen vrang og ufordeelagtige Tanker skulde i saa fald om mig og mit Arbeid blive fattede. Saa meget kan ieg med god Samvittighed forsikre, at ieg ikke spilder mange Timer nogen Uge enten paa Selskaber eller andre unyttige Foretagender, men bruger Tiden til mit Arbeid, det beste ieg veed og Gud giver mig Kræfter til.

Langebek, Jacob, *Breve fra Jacob Langebek,*

Skulde det være, at Hans Majst. fandt allernaadigst Behag i, at det Danske Lexicon tillige blev fortsat, da, i fald Hans Maist. allernaadigst samtykker min foreslagne Reise, skal ieg, saa snart Gud sender mig vel hjem igien, gjøre mig al Umag for at faae nogle iblandt vor Studerende s. 173 Ungdom opsøgte, som under min Opsigt kunde sættes i Arbeid med det Danske Lexicon, at det derved kunde vinde des hastigere Fremgang. Den halve Deel deraf er forlængst færdig, og kunde ved ny revision og liden Møie snart komme i den Stand, at en Tome deraf in folio kunde udkomme.

Den Høieste Gud, som har gjort det saa vel, at Deres Excellence efter sin Sygdom er kommen sig igien, legge endnu mange Aar til D. Excellences Alder, og forlæne D. Exc. Helbred og Kræfter til at fare fort i Hans Majestets Tieneste med den Viisdom og utrettede Flid, som D. Exc. altid haver ladet see, hvorpaa en stor Deel af Landets og vort lærde Nordens Velfært beroer, og hvorudi ingen kan tage større Part, end ieg, som med de inderligste Ønsker og i allerdybeste respect har den ære at være

Høibaarne Hr. Geheime Raad og Greve,
Naadige Herre,
Deres Høigrevelige Excellences
underdanige og ringeste Tiener
I. Langebek.

Kiøbenhavn d. 15. Ianuarii 1753.